

24

2020.42.hét

Szombat 243-248

A SZENTLÉLEKTŐL KINYILATKOZTATOTT ATYA ÉS FIÚ

243 Húsvétja előtt Jézus meghirdeti "egy másik Paraklétosz" (Védelmező), a Szentlélek elküldését. Ő már a teremtésben tevékenyen részt vett, [\[46\]](#) és "szólt a próféták szavával". [\[47\]](#) Mostantól kezdve a tanítványokkal marad és bennük lesz, [\[48\]](#) hogy tanítsa [\[49\]](#) és "bevezesse őket a teljes igazságba" (Jn 16,13). Így azt a kinyilatkoztatást kaptuk, hogy a Szentlélek Jézussal és az Atyával együtt egy harmadik isteni Személy.

244 A Lélek örök eredése időbeli küldetésében tárul föl. A Szentleket az apostolokhoz és az Egyházhoz mind az Atya küldi a Fiú nevében, mind a Fiú személyesen, miután visszatért az Atyához. [\[50\]](#) A Lélek személyének küldése Jézus megdicsőülése után [\[51\]](#) teljesen föltárja a Szentháromság misztériumát.

245 A Szentlélekre vonatkozó apostoli hitet 381-ben a II. egyetemes konstantinápolyi zsinat így hirdette meg: "Hiszünk a Szentlélekben, az Úrban és éltetőben, aki az Atyától származik". [\[52\]](#) Ily módon az Egyház elismeri, hogy az Atya "a teljes istenség forrása és eredete". [\[53\]](#) A Szentlélek örök eredése nem független a Fiú örök eredésétől. "Hiszük, hogy a Szentlélek is, aki a Szentháromságban a harmadik személy, egy és egyenlő az Atyaistennel és a Fiúval, egylényegű és egy természetű; (...) nem csak az Atya Lelke, nem is csak a Fiúé, hanem egyszerre az Atya és a Fiú Lelke." [\[54\]](#) Az Egyház konstantinápolyi zsinatának hitvallása vallja: "akit az Atyával és a Fiúval együtt imádunk és dicsőítünk". [\[55\]](#)

246 A hitvallás latin hagyománya vallja, hogy a Lélek "a Patre Filioque", 'az Atyától és a Fiútól' származik. A firenzei zsinat 1438-ban kifejti: "A Szentlélek (...) lényegét és magától való létét az Atyától és a Fiútól együtt birtokolja, és mindkettőtől öröktől fogva mint egy principiumból és egy leheléssel származik (...). És mivel mindazt, ami az Atyáé, az Atya a nemzéssel odaadta egyszülött Fiának, kivéve az atyaságot, azt is, hogy a Szentlélek a Fiútól származik, a Fiú öröktől birtokolja az Atyától, akitől (a Fiú) öröktől fogva született." [\[56\]](#)

247 A Filioque kifejezés a 381. évi konstantinápolyi zsinat hitvallásában nem fordul elő. De Szent Leó pápa ősi latin és alexandriai hagyományt követve már 447-ben dogmatikailag vallotta, [\[57\]](#) még mielőtt Róma a kalkedoni zsinaton 451-

ben a 381. évi hitvallást megismerte és elfogadta volna. E formula használatát a latin liturgiában fokozatosan (a 8. és a 11. század között) fogadták be a Hitvallásba. Az a tény azonban, hogy a latin liturgia a nicea--konstantinápolyi hitvallásba bevezette a Filioque kifejezést, az ortodox egyházakkal mind a mai napig nézeteltérést okoz.

248 A keleti hagyomány az Atyának elsősorban azt a sajátosságát emeli ki, hogy első eredet a Lélekkel kapcsolatban; amikor a Lelket úgy vallja meg, mint aki "az Atyától származik" (Jn 15,26), azt állítja, hogy az Atyától a Fiú által származik. [58] A nyugati hagyomány elsősorban az Atya és a Fiú közötti egylényegű közösséget állítja, amikor azt mondja, hogy a Lélek az Atyától és a Fiútól (Filioque) származik. E hagyomány "megengedett módon és az értelemnek megfelelően" [59] állítja ezt, mert az isteni személyek örök rendje az egylényegű közösségben úgy foglalja magában az Atyát, mint "principium nélküli principium", 'kezdet nélküli kezdet', [60] a Lélek első eredete, de úgy is, mint az egyszülött Fiú Atyját, aki vele együtt egyetlen principium, melyből "mint egy principiumból" [61] származik a Lélek. Ez a megengedett komplementaritás, ha csak el nem túlozzák, a meghirdetett misztérium valóságába vetett hit azonosságát nem érinti.